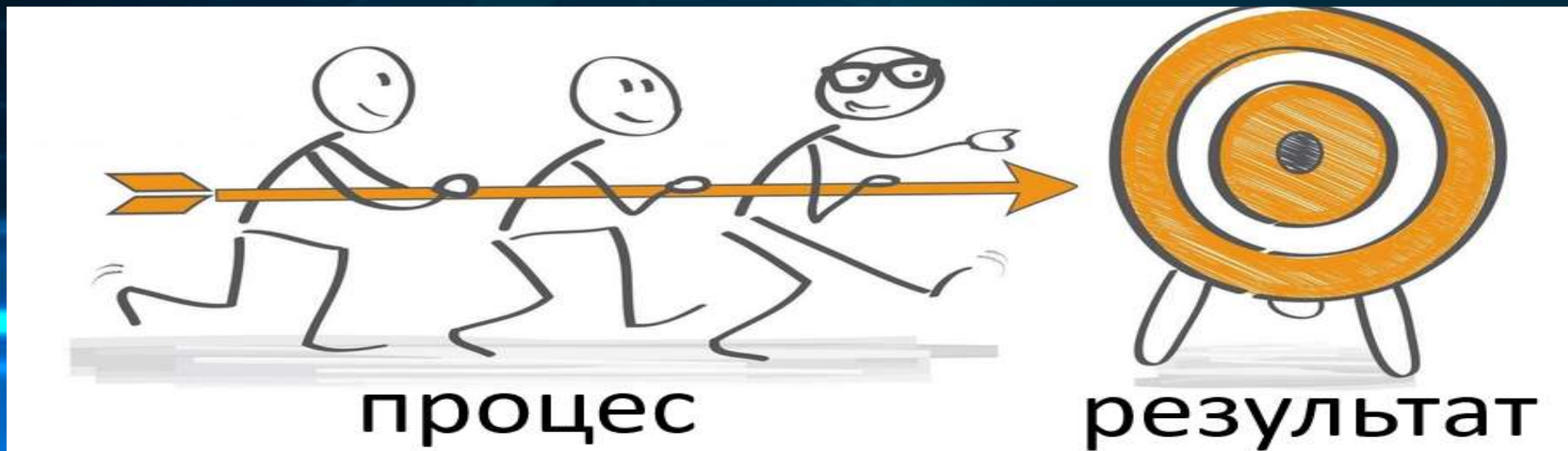

Оцінювання, виклики та тенденції НУШ у 2021-2022 н.р.

Як оцінюватимуть учнів початкових класів – нові рекомендації МОН

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

13 07 20 21 р.

м. Київ

№ 813

Про затвердження методичних
рекомендацій щодо оцінювання
результатів навчання учнів 1-4 класів
закладів загальної середньої освіти

Відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 року № 688), та з метою організації оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити методичні рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, що додаються
2. Департаментам (управлінням) освіти і науки обласних, Київської міської державних адміністрацій довести цей наказ до відома керівників закладів загальної середньої освіти.
3. Визнати такими, що втратили чинність, накази Міністерства освіти і України від 20.08.2018 № 924 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів першого класу у Новій українській школі», від 27.08.2019 № 1154 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів другого класу», від 16.09.2020 № 1146 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів третіх і четвертих класів Нової української школи».
4. Департаменту забезпечення документообігу, контролю та інформаційних технологій (Єрмо І.) зробити відповідну відмітку у справах архіву.

Важливо!!!

п.3 наказу № 813 від 13.07.2021 р.

Визнати такими, що **втратили чинність**, накази Міністерства освіти і України від 20.08.2018 N 924 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів першого класу у Новій українській школі», від 27.08.2019 № 1154 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів другого класу», від 16.09.2020 № 1146 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів третіх і четвертих класів Нової української школи».

Як зрозуміти сучасне оцінювання?

Оцінювання як
навчання
(самооцінювання та
взаємооцінювання)

Формувальне
оцінювання
або
оцінювання для
навчання

Оцінювання результатів
навчання
або
підсумкове оцінювання

Для уніфікації термінів та зручності їх використання в практичній діяльності пропонують оцінювальне судження називати **вербальною оцінкою**,

а оцінювальне судження із зазначенням рівня результату– **рівневою оцінкою**.

Обидві оцінки можна виражати як **усно**, так і **письмово**.

Два різновиди результатів навчання

Об'єктивні результати

- ✓ знання
- ✓ уміння
- ✓ навички
- ✓ творча діяльність

1-2 клас – вербальна оцінка
3-4 клас – вербальна або рівнева оцінка (за рішенням педагогічної ради!)

Особистісні надбання

- ✓ активність
- ✓ наполегливість
- ✓ комунікабельність
- ✓ здатність співпрацювати
- ✓ самостійність
- ✓ відповідальність
- ✓ ціннісні ставлення

1-4 класи – вербальна оцінка

Для рівневої оцінки є 4 рівні:

- Початковий (П)
- Середній (С)
- Достатній (Д)
- Високий (В)

Вербальну та рівневу оцінки можна виражати як усно так і письмово

ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ

план

реальність

Формувальне оцінювання дасть можливість помітити і оцінити руйнівну силу ям і бар'єрів та підказати учням, що робити, щоб їх подолати. Якщо вчитель ігнорує формувальне оцінювання і тільки оцінює підсумковий результат, то учні мають самостійно долати усі перешкоди без професійної підтримки вчителя. Якщо зможуть – подолають, якщо ні - допоможуть батьки чи репетитори, чи доведеться залишитися на цій дорозі і не вибратися. Усі рухатимуться далі, а тим, хто відстав, буде складно наздогнати інших на новій біговій доріжці.

Як проводити формувальне оцінювання ?

Особливості:

- ✓ починається з перших днів навчання в школі і триває постійно;
- ✓ спрямоване на з'ясування індивідуальних проблем в опануванні учнем матеріалу та на запобігання утруднень на подальших етапах навчання;
- ✓ учителю треба постійно спостерігати за динамікою розвитку особистісних якостей учня / учениці, рівня сформованості навчальних дій, що співвідносяться з очікуваними результатами, сприяти формуванню впевненості щодо власних можливостей та навичок;
- ✓ рівноправний діалог між учнем / ученицею та вчителем;
- ✓ зазвичай розпочинають із самооцінювання учнем / ученицею своєї роботи (або взаємооцінювання результатів навчання учнями) і завершують оцінюванням результату вчителем. **Важливо: учитель озвучує своє оцінювальне судження лише після того, як учень/-і висловив/-ли свою / свої думки;**

Алгоритм діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання.

1. Формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей.
2. Визначення разом з учнями критеріїв оцінювання.
3. Формування суб'єктної позиції учнів у процесі оцінювання.
4. Створення умов для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія).
5. Корегування спільно з учнями підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання.

ЗВОРОТНИЙ ЗВ'ЯЗОК

Ми повинні мати на увазі чотири обов'язкові елементи зворотного зв'язку:

- 1) виявлення та оцінка позитивних елементів роботи учнів [+];
- 2) вказівка на те, що необхідно виправити, або додаткова робота учнів [-];
- 3) поради - як учень може покращити успішність [!];
- 4) підказки - у якому напрямку учень повинен продовжувати працювати [↑].

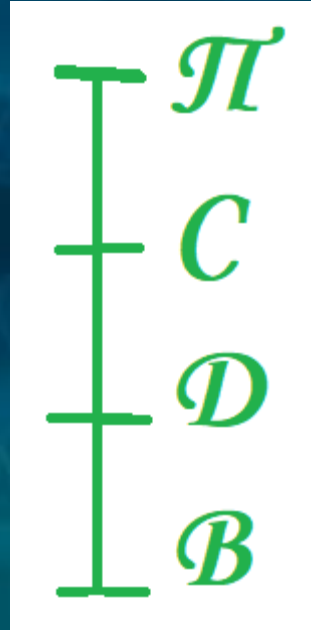
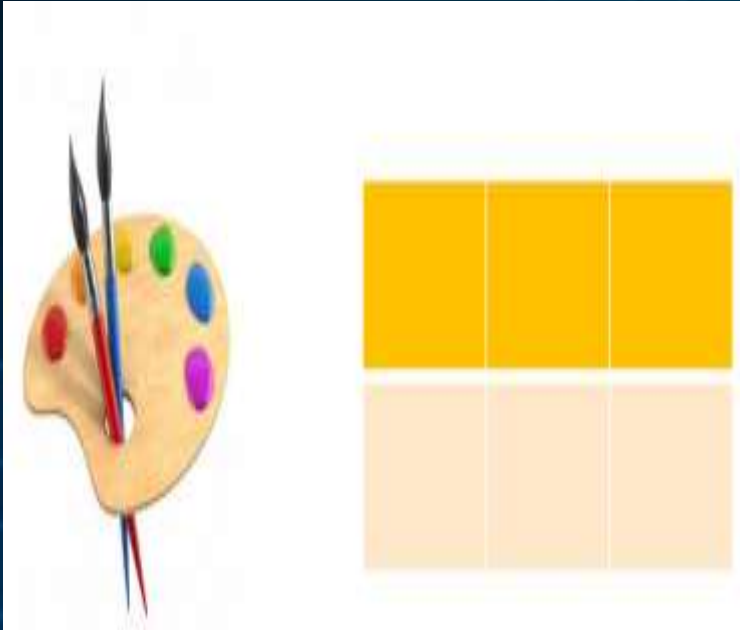
більше
позитивних

конструктивність
критики

чіткість
конкретність
дій

На що
я звертаю
увагу!

Для зворотного зв'язку можна використати певні оцінні маркери

ЗВОРОТНИЙ ЗВ'ЯЗОК

вербальна
оцінка

довгий
сигнал

рівнева
оцінка

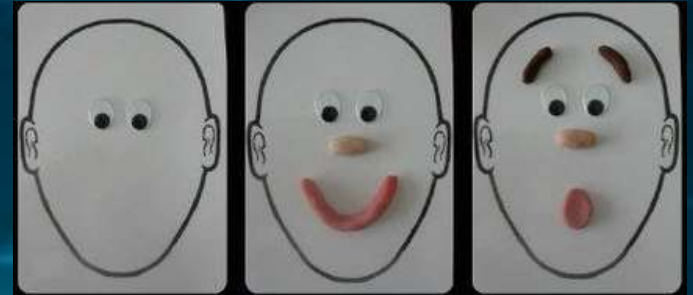

швидкий

сигнал

Багато педагогів вважають, що найкраще поєднувати оцінки та коментарі до роботи. Однак дослідження показують, що це не корисно. Замість того, щоб аналізувати рекомендації вчителя, діти порівнюють власну оцінку з оцінками своїх однокласників, і тому коментар-огляд та рекомендації вчителя втрачають сенс. Діти вважають важливим лише те, який бал їх робота оцінила вчитель і як вони написали твір на тлі інших учнів. У книзі «Усередині чорної скриньки» (стаття 1998, Пол Блек, Ділан Вільям, Королівський Лондонський коледж) ми читаємо: «Експериментально доведено, що чим більше відгуків у формі огляду підтримує навчання, тим більше воно у формі оцінювання завдає йому; якщо зворотний зв'язок містить обидва, то учні на шкоду навчанню звертають увагу на оцінку, ігноруючи коментар-рецензію. Перехід вчителів до написання коментарів відбувався по-різному. Деякі вчителі взагалі відмовлялися оцінювати, деякі ставили їх лише у щоденнику чи щоденнику, але не в учнівських зошитах, інші оцінювали, якщо учень відповідає вимогам, описаним у рецензії. Деякі вчителі витрачали більше часу на перевірку певних частин роботи, намагаючись зробити відгук більш корисним, але не оцінювали інші частини роботи, або протягом тижня перевіряли зошити лише у частини учнів».

КАРТКА ДЛЯ САМООЦІНЮВАННЯ

Ім'я та прізвище _____

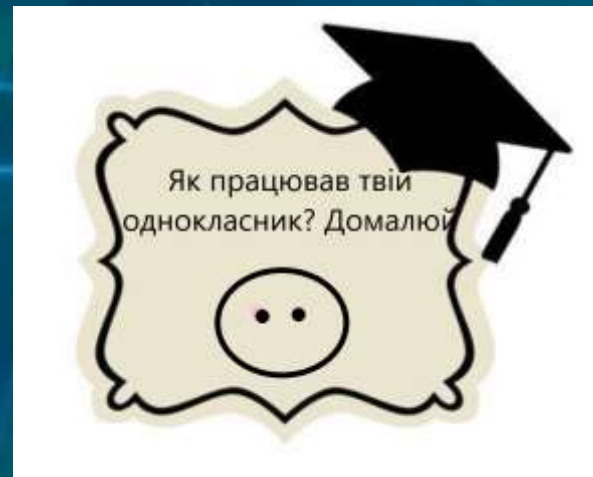

Критерії оцінювання	так	іноколи	ні
Я уважно вислуховував (вислуховувала) думку однокласників			
Я висував (висувала) ідеї та пропозиції			
Я надавав (надавала) підтримку однокласникам			
Я брав (брала) активну участь у роботі групи			

Лист самооцінювання

Критерії	Умію це робити	Все ще тренуюся
Я хороший друг, не цькую, не провокую		
Дотримуюсь правил школи і класу		
Добре ставлюсь до інших		
Швидко йду на перерву		
Обідаю як культурна дитина		
Слухаю інструкції в класі і дію згідно з ними		
Пам'ятаю, що треба підіймати руку		
Даю всім спокійно працювати		
Виконую вправи, які задають, не роблю нічого іншого		
Умію самостійно працювати		
Умію працювати вдвох, групі або у команді		
Сам дбаю про свою домашню роботу		

- Водночас доцільно вчити дітей взаємооцінюванню, при цьому формувати вміння коректно висловлювати думку про результат роботи однокласника, давати поради щодо його покращення. Це активізує навчальну роботу, сприяє розвитку критичного мислення, формуванню адекватного ставлення до зауважень, рекомендацій, зміцнює товариську та відчуття значимості кожного в колективі

Учителям пропонують орієнтовні рамки оцінювання, у яких містяться характеристики чотирьох рівнів і формулювання для оцінювальних суджень.

- Учитель може ініціювати певні особливості оцінювання в класі та винести на затвердження педради.
- Оцінка – конфіденційна й доступна лише для учня та батьків (або осіб, які їх замінюють).
- Інформувати батьків можна під час індивідуальних зустрічей, через запис оцінювальних суджень у робочих зошитах, у паперових / електронних щоденниках тощо, через фіксацію результатів навчання у свідоцтвах досягнень учня.

Як позначати і фіксувати результати формувального оцінювання ?

Вчителю потрібно конкретизувати формулювання з рамки оцінювання.

Наприклад, у рамці зазначено: *“Визначає спосіб подолання виявленого утруднення за наданими орієнтирами”*. Учитель натомість трансформує це в таке судження: *“Ти правильно обрав пам’ятку для пояснення способу обчислення, водночас дотримуйся послідовності дій”*.

Наголошують, що оцінювальне судження зазвичай виражає не лише емоційне сприйняття (*“Молодець!”*, *“Чудово!”*), а розкриває суть досягнутого результату відповідно до конкретних очікувань (*“Іменники в тексті визначено правильно, однак перевір написання слів у рядку...”*, *“Дякую за старанність, хід розв’язування задачі обрано правильно, повтори способи обчислень за №102 на с. 34”* тощо).

Тематичні діагностувальні роботи (ТДР)

- ✓ Кількість та періодичність ТДР учитель може визначати самостійно. Зазвичай, їх планують через кожні 16-20 навчальних годин
- ✓ Обсяг завдань рекомендують визначати з урахуванням вікових можливостей учнів
- ✓ Зміст завдань, види навчальної діяльності добирають з урахуванням специфіки предмета вивчення, готовності учнів виконати завдання для виявлення результату
- ✓ Можуть містити завдання, які виконують **усно** (переказ, власне висловлювання тощо), **письмово** (списування, диктант, тестові завдання тощо), **практично** (дослід, моделювання/конструювання, виконання практичної роботи тощо) та **завдання**, що передбачають виконання роботи з допомогою електронних освітніх ресурсів.
- ✓ Рекомендується передбачати не більше **1** тематичної діагностувальної роботи на навчальний день.
- ✓ Якщо учня не було в школі в день проведення діагностувальної роботи, то після повернення він не пише діагностувальну роботу

Діагностувальні роботи з предметів мовно-літературної освітньої галузі (мова навчання)

Система тематичних діагностувальних робіт може містити такі навчальні завдання:

- аудіювання (2-4 кл.),
- читання вголос (1-4 кл.),
- читання мовчки (3-4 кл.),
- читання напам'ять (2-4 кл.),
- роботу з літературним твором/медіа текстом (2-4 кл.),
- діалог (усно/письмово, 2-4 кл.),
- усний переказ (2-4 кл.),
- письмовий переказ (3-4 кл.),
- усний твір (2-4 кл.),
- письмовий твір (4 кл.),
- списування (1-4 кл.),
- диктант (2-4 кл.),
- робота з мовними одиницями (2-4 кл.).

Діагностувальні роботи з математики

- ✓ Можуть бути комбінованими, у тому числі з тестових завдань закритого й відкритого типів, та містити навчальні завдання на виявлення стану сформованості навичок читання, запису і порівняння чисел, обчислювальних навичок, навичок читання і запису математичних виразів/рівностей/нерівностей, розв'язування рівнянь, уміння розв'язувати задачі, розпізнавання й побудову геометричних фігур, оперування величинами тощо з урахуванням програмового матеріалу, що опрацьовувався.
- ✓ Водночас учитель може практикувати проведення тематичних діагностувальних робіт, які передбачають перевірку одного із результатів навчання (обчислювальних навичок, уміння розв'язувати задачі тощо).
- ✓ Одна з тематичних діагностувальних робіт протягом року може передбачати виявлення стану сформованості навичок усних обчислень. Зміст завдань у такій роботі, зазвичай, може охоплювати різні змістові лінії навчальної програми з математики.

Діагностувальні роботи з інтегрованих курсів

- ✓ можуть містити тестові завдання закритого і відкритого типів на виявлення стану опанування учнями програмового матеріалу
- ✓ практичні роботи з картами, приладами, моделями
- ✓ графічні роботи, за допомогою яких перевіряється вміння інтерпретувати інформацію за допомогою моделі, малюнка, схеми тощо

Тематичні діагностувальні роботи з предметів вивчення таких освітніх галузей, як «Технологічна», «Інформатична», «Мистецька» і «Фізкультурна», а також з курсів за вибором

✓ зазвичай, не проводять.

- На наступному уроці після виконання ТДР рекомендують організувати аналіз виконаних завдань та роботу над виправленням і попередженням помилок.
- З метою підготовки до наступного після діагностувальної роботи уроку рекомендують учителю **у зручний для себе спосіб** узагальнити виявлені результати навчання учнів класу.

Як оцінювати ?

Результатами оцінювання тематичних діагностувальних робіт є оцінювальні судження з висновком про сформованість кожного результату навчання, який діагностується на даному етапі навчання. Оскільки тематична діагностувальна робота може містити завдання різних рівнів реалізації навчальної діяльності, то для формулювання оцінювального судження рекомендуємо характеристику результату навчання співвідносити з орієнтовними рамками оцінювання з урахуванням видів діяльності, водночас рівня результату навчання учня не визначати. До прикладу: *списування виконано, у цілому, правильно, однак урахувуй, що одну букву слова не переносять у наступний рядок.* Усно учитель може деталізувати характеристику роботи та коротко зорієнтувати учня або визначити разом з ним перспективу подальшої навчальної діяльності.

Оцінювальні судження за результатами тематичного оцінювання рекомендуємо фіксувати у зошитах для тематичних діагностувальних робіт, на аркушах з роботами учнів до наступного уроку з того предмета вивчення, на якому виконували роботу, та повідомляти учням та їхнім батькам.

Про зошити

- ✓ Рекомендовано перевіряти кожну роботу вербальною оцінкою (оцінювальним судженням) усно або в письмовій формі.
- ✓ Рекомендовано диференційовано підходити до позначок у зошиті: в залежності від потреб дитини помилку можна виправити, підкреслити чи позначити рядок, де її знайти.
- ✓ Зробити "банк" вербальних оцінок, на які можна спиратися.
- ✓ Учитель разом з учнями може обрати позначення самооцінки учня, оцінки вчителя для фіксації перевірених робіт. Окрім позначень важливими є записи оцінювальних суджень щодо виконання письмової роботи.
- ✓ Не зловживайте наліпками. Це мотиваційні значки, а не формувальне оцінювання.

Підсумкове оцінювання

- Рекомендують за 10–15 днів до кінця навчального року узагальнити результати навчання учнів за кожним блоком обов'язкових результатів навчання з різних предметів / інтегрованих курсів, який окреслений у свідоцтві досягнень (попередню оцінку).
- За рішенням педради вчитель може фіксувати попередню оцінку підсумкового оцінювання в класному журналі або лише на носії зворотного зв'язку з батьками.
- Якщо учні / їхні батьки хочуть покращити результати, учитель може запропонувати їм індивідуалізовану діагностувальну роботу. Таку роботу учні зазвичай виконують індивідуально на уроці. Змінювати оцінку варто, лише якщо індивідуалізована робота показала покращення результату.

- Учні 1–4 класів не отримують балів (можна позначити рівень в 3-4 кл. за рішенням педради)
- Рекомендують визначати підсумок за рік з урахуванням динаміки досягнення того чи іншого результату навчання.
- Підсумкову (річну) оцінку фіксують у класному журналі та свідоцтвах досягнень учнів.
- **ДПА:** наприкінці 4 класу проводять державну підсумкову атестацію. Її результати не впливають на підсумкову оцінку за рік, ДПА в 4 класі проводять тільки для моніторингу.

Оформлення документації

- На лівій сторінці останнього розвороту журналу для записів уроків з певного предмета/інтегрованого курсу пропонуємо записувати номери показників характеристик результатів навчання, що подані у свідоцтві досягнень з відповідної освітньої галузі, а на правій сторінці розвороту журналу — записувати ці показники характеристики результатів навчання у тому порядку, як вони записані у свідоцтві досягнень.
- У кожній колонці пропонуємо фіксувати стан сформованості обов'язкових результатів навчання (Сформовано - **V**; ще формується — нічого не записувати). Якщо в 3-4 класах використовують рівневу оцінку, то замість позначки пропонуємо записувати першу букву назви рівня, якому відповідає результат навчання.
- У частині класного журналу «Зведений облік навчальних досягнень учнів» рекомендуємо записувати лише рішення педагогічної ради про переведення учня до наступного класу.

Примірний зразок лівої сторінки розвороту журналу

II. Облік навчальних досягнень учнів. Інваріантна складова

Українська мова

(Назва предмета)

№ з/п	Число і місяць	Підсумкова (річна)																
		1	2	3	4	5	6	7										
	Прізвище та ім'я учня (учениці)																	
1	Авраменко Оксана			√	√			√	√									
2	Бондаренко Іван	√	√	√				√	√									
3	Васильків Олег	√		√	√			√		√								
4	Григорук Інна		√		√													
5	Журавель Соломія	√		√	√			√	√	√								
6																		
7																		

Сформовано - √; ще формується – нічого не записувати

Примірний зразок правої сторінки розвороту журналу

Вчитель _____

№ з/п	Дата	ЗМІСТ Характеристика результатів навчання	Завдання додому
1		виявляє розуміння фактичного змісту сприйнятого на слух висловлення, запитує про незрозуміле*	
2		читає вголос цілими словами, усвідомлено, правильно, виразно, у відповідному темпі	
3		виявляє розуміння змісту прочитаного тексту, пояснює вчинки персонажів у творі, висловлює власне ставлення щодо прочитаного	
4		переказує усно прочитаний/ прослуханий твір з дотриманням послідовності змісту	
5		зрозуміло висловлює свої думки, потреби, спостереження; будує діалоги на доступні теми, доречно реагує на репліки співрозмовника	

Свідоцтво досягнень

- Розроблені два примірні зразки свідоцтв досягнень, окремо для кожного циклу навчання.
- Свідоцтва досягнень учнів можуть бути доповненими з урахуванням особливостей освітньої програми закладу освіти.
- Свідоцтво досягнень учня можуть підписувати учитель класу, батьки учня, керівник закладу загальної середньої освіти.
-
- Оригінал документа пропонується зберігати батькам учня/учениці чи особам, що їх замінюють. Копію документа з відміткою «Згідно з оригіналом», що закріплено печаткою, рекомендуємо зберігати в особовій справі учня.
- **Переписувати** інформацію із свідоцтва досягнень учня до особової справи **не потрібно**.
- В особовій справі доцільно лише зазначати рішення про переведення до наступного класу.

Нагородження

- Ураховуючи, що кожен учень/кожна учениця мають певні обдарування до хоча б одного виду навчальної діяльності, за підсумками навчального року рекомендуємо **нагороджувати учнів відзнаками (грамотами, дипломами тощо) школи за індивідуальні досягнення.**

Річний план оцінювання навчального поступу учнів ПШ «Світанок»

Вони стосуються ключових питань щодо оцінювання навчальних досягнень учнів: що оцінюємо? коли відбувається оцінювання? хто оцінює? як оцінювати?

Формувальне оцінювання відбувається постійно, це — невіддільний компонент процесу навчання.

Водночас учитель сам для себе встановлює правила:

- як спостерігати за поведінкою дітей та як узагальнювати результати спостережень;
- які види робіт зберігати в учнівському портфоліо, як аналізувати навчальний поступ за результатами портфоліо, як його фіксувати.

Вчитель визначає шкалу та способи і час проведення само- та взаємооцінювання учнів. Ці види оцінювання можуть використовуватися щодня, під час підсумкового оцінювання.

Коли і як проводити спільні зустрічі з учнями та їхніми батьками щодо результатів навчання їхніх дітей, учитель визначає самостійно.

Коли	школа	учитель	учні	батьки
серпень	Затверджується річний план оцінювання на педагогічній раді	<p>Складає план оцінювання учнів відповідно до календарно-тематичного планування</p> <p>Визначає: Що буде у портфоліо, як і коли його аналізувати?</p> <p>Як буде проводитись спостереження за поведінкою учнів?</p> <p>Які ТДР буде проводити?</p> <p>Як і коли проводити самооцінювання і взаємооцінювання учнів?</p> <p>Як проводити діагностичне, формувальне, підсумкове оцінювання?</p> <p>Як часто і коли плануються індивідуальні зустрічі з учнями і батьками?</p>		
До 7 вересня	Адміністрація оновлює річний план оцінювання. Практику оцінювання школи повідомляє всім учасникам освітнього процесу та оприлюднює на сайті школи	<p>Учитель організовує роботу, щоб встановити шкільні цілі навчання для кожного учня, планує достатню кількість різних форм оцінювання в класі протягом усього навчального року</p> <p>Складає і здає план оцінювання на 1 семестр разом з календарно-тематичним планом.</p> <p>Цілі, які поставили учні, показують батькам або особам, що їх замінюють, і збирають коментарі.</p>	<p>Разом з вчителем, встановлює шкільні цілі навчання на 1 семестр.</p> <p>Цілі засновано на оцінюванні попереднього навчального року.</p>	Батьки / особи, що їх замінюють отримують інформацію про перебіг навчання учня / учениці

<p>Вересень 8-20</p>	<p>Найважливіші питання навчального року, що стосуються всієї школи, обговорюємо на зборах голів батьківських комітетів</p>	<p>У кожному класі на батьківських зборах вчителька презентує:</p> <p>цілі й зміст оцінювання з усіх предметів на навчальний рік\семестр;</p> <p>методи оцінювання;</p> <p>критерії оцінювання учнів 1-2 класів;</p> <p>критерії оцінювання учнів 3-4 класів за рівнями;</p> <p>обговорює портфоліо</p> <p>тощо</p>		<p>Беруть участь у шкільних / батьківських зборах класу. З'ясовують, які методи оцінювання використовує вчителька і що очікують від учня / учениці протягом навчального року. Зокрема, батькам учнів 3-4 класів надається інформація про критерії оцінювання за рівнями.</p>
<p>20 -30 вересня</p>	<p>Адміністрація у співпраці з класними керівниками та батьками для дітей з особливими освітніми потребами, складають індивідуальні плани розвитку.</p>	<p>Складання плану для дітей з ООП</p>	<p>Разом з вчителем і батьками встановлює шкільні цілі навчання на 1 семестр.</p>	<p>Складання плану для дітей з ООП</p>

Правила та процедури оцінювання навчальних досягнень учнів.

Для визначення цілей на початку навчального року, вивчення нової теми учні у супроводі вчительки ставлять собі чотири запитання:

- Де я зараз знаходжуся?
- Куди я прямую?
- Чого я намагаюся досягти?
- Як я можу досягти своєї мети?

Рішення, які ухвалює педрада:

- Для 1–2 класу - вербальна шкала оцінювання, для 3–4 класу — рівневу.

- Використовуємо форму Свідоцтва досягнень, запропоновану МОН, (Можна вносити зміни на рівні предметів, що вивчаються, та результатів навчання, які оцінюються. Єдине: результати мають відповідати Державному стандарту початкової освіти.)

- Як вести документацію — в електронній чи паперовій формі? Це також вирішує педагогічний колектив школи.

Прийняті педагогічною спільнотою шкільні правила щодо здійснення оцінювання навчальних досягнень учнів може схвалити педагогічна рада. Правила можна описати в освітній програмі школи.

Крок 2. Для учнів у межах кожного предмета потрібно сформулювати конкретні цілі навчання. Результати, яких мають досягти учні наприкінці, можна розбити на коротші періоди, на семестр/кінець кожної теми. На початку вивчення теми варто роз'яснювати учням та їхнім батькам, які основні результати мають бути в дитини наприкінці. Можна цю інформацію доносити через роздатковий матеріал, повідомляти усно, на сайті або в інший спосіб.

Крок 3. Для кожного навчального предмета (інтегрованого курсу) варто визначити кількість контрольних точок (з підсумкового оцінювання), а також визначитися із формами проведення підсумкового оцінювання.

Крок 4. Кожна учителька може сама вирішити, як фіксувати результати навчання учнів. Це може бути заповнення бланків діагностичних робіт, оцінювання результатів у письмовій роботі, надання письмового зворотного зв'язку у роботі учня / учениці, збереження роботи в портфоліо тощо. Придатним є будь-який спосіб, який визначить педагогічна спільнота. Учителька може вирішити, де будуть виконуватися ці роботи: у зошитах чи на окремих бланках, а також як підписати зошити та де їх зберігати.

Крок 5. Учителька сама може вирішити, як оцінювати поточні письмові роботи, або можна виробити спільні шкільні правила про способи надання зворотного зв'язку. Для 1–2 класів це вербальна оцінка роботи, а в 3–4 класах допустимі певні позначки, значення яких треба обговорити з учнями.

Крок 6. Для здійснення само- та взаємооцінювання потрібно обрати шкалу, яка буде використовуватись постійно та буде зрозумілою дітям і батькам. Наприклад: Я досяг / досягла успіху / Я вправляюсь / Мені ще варто попрацювати або будь-яку іншу.

Крок 7. Кожній учительці варто спланувати, як і коли проводити тристоронні зустрічі з учнями та їхніми батьками. Краще спланувати час і графік таких зустрічей заздалегідь. Про що завчасно повідомити батьків.

Крок 8. Варто спланувати окрему роботу з учнями, на якій вони ставитимуть власні цілі на певні періоди навчання. Доцільно це робити після проведення діагностичних робіт.

Портфоліо як прийом формувального оцінювання

Портфоліо — це набір робіт учня, який відображає його запити, інтереси та навчальний поступ.

Що таке учнівське портфоліо?

Портфоліо — це набір робіт учня, який відображає його запити, інтереси та навчальний поступ.

Навіщо створювати портфоліо?

Для учнів процес створення портфоліо сприяє розвитку навичок самостійної роботи, креативності та орієнтованості на результат. А вчителю/-льці портфоліо допомагає простежити навчальний поступ учнів. На основі портфоліо вчитель/-ка разом із учнем / ученицею та батьками планує подальший навчальний поступ дитини.

Які є види портфоліо?

- **Портфоліо розвитку або робоче портфоліо.** Учень / учениця добирає свої роботи за певний період, вчитель/-ка додає до них ті, які допоможуть краще простежити навчальний поступ дитини за цей період.
- **Демонстраційне портфоліо або портфоліо учня / учениці.** Учень / учениця самостійно добирає ті свої роботи, які вважає найкращими. Так, дитина навчається аналізувати свою роботу, оцінювати, що вдалося краще, а що — гірше. На відміну від портфоліо розвитку, демонстраційне портфоліо не завжди відбиває щоденну діяльність дитини.

Портфоліо може містити будь-які роботи, за якими можна простежити навчальний поступ учня / учениці:

- малюнки;
- письмові роботи;
- форми самооцінювання;
- фото;
- щоденники;
- коментарі вчителів;
- коментарі батьків;
- результати групової роботи;
- матеріали проєктів та експериментів;
- мистецькі роботи, поробки тощо.

У 1–2 класах більшість рубрик будуть розраховані на малювання. У 3–4 класах учні виконуватимуть більше письмових робіт.

Оцінювання під час аудиту

Критерії оцінювання	Індикатори оцінювання	Методи збору інформації	Інструментарій, що буде використано для оцінювання	Результати оцінювання			
1	2	3	4	В	Д	ВП	Н

Напрямок 2. Система оцінювання здобувачів освіти

Вимога 2.1. Наявність відкритої, прозорої і зрозумілої для здобувачів освіти системи оцінювання результатів навчання

<p>2.1.1. Здобувачі освіти отримують від педагогічних працівників інформацію про критерії, правила та процедури оцінювання результатів навчання</p>	<p>2.1.1.1. У закладі оприлюднюються критерії, правила та процедури оцінювання результатів навчання</p>	<p>2.1.1.1. Вивчення документації. Спостереження (навчальне заняття). Опитування (інтерв'ю із заступником керівника, анкетування батьків, здобувачів освіти, педагогічних працівників)</p>	<p>1. Форма вивчення документації (п. 2.1.1.1). 2. Форма спостереження за навчальним заняттям (питання 2 п. 3, питання 26 п.8). 3. Перелік питань для інтерв'ю із заступником керівника (п. 18). 4. Анкета для батьків (п. 6). 5. Анкета для учня/учениці (п. 22). 6. Анкета для педагогічних працівників (п.п. 8, 9)</p>	
	<p>2.1.1.2. Частка здобувачів освіти, які в закладі освіти отримують інформацію про критерії, правила і процедури оцінювання результатів навчання</p>	<p>2.1.1.2. Опитування (анкетування здобувачів освіти)</p>	<p>Анкета для учня/учениці (п. 24)</p>	

2.1.2. Система оцінювання в закладі освіти сприяє реалізації компетентнісного підходу до навчання

2.1.3. Здобувачі освіти вважають оцінювання результатів навчання справедливим і об'єктивним

2.1.2.1. Частка педагогічних працівників, які застосовують систему оцінювання, спрямовану на реалізацію компетентнісного підходу

2.1.3.1. Частка здобувачів освіти, які вважають оцінювання результатів їх навчання у закладі освіти справедливим і об'єктивним

Вимога 2.2. Застосування внутрішнього моніторингу, що передбачає систематичне відстеження та коригування результатів навчання кожного здобувача освіти

2.2.1. У закладі освіти здійснюється аналіз результатів навчання здобувачів освіти

2.2.1.1. У закладі освіти систематично проводяться моніторинги результатів навчання здобувачів освіти

2.2.1.2. За результатами моніторингів здійснюється аналіз результатів навчання здобувачів освіти, приймаються рішення щодо їх коригування

2.2.2. У закладі освіти впроваджується система формуального оцінювання

2.2.2.1. Педагогічні працівники за допомогою оцінювання відстежують особистісний поступ здобувачів освіти, формують у них позитивну самооцінку, відзначають досягнення, підтримують бажання навчатися, запобігають побоюванням помилитися

Вимога 2.3. Спрямованість системи оцінювання на формування у здобувачів освіти відповідальності за результати свого навчання, здатності до самооцінювання

2.3.1. Заклад освіти сприяє формуванню у здобувачів освіти відповідального ставлення до результатів навчання

2.3.1.1. Педагогічні працівників надають здобувачам освіти необхідну допомогу в навчальній діяльності

2.3.1.2. Частка здобувачів освіти, які відповідально ставляться до процесу навчання, оволодіння освітньою програмою

2.3.2. Заклад освіти забезпечує самооцінювання та взаємооцінювання здобувачів освіти

2.3.2.1. Учителі в системі оцінювання результатів навчання використовують прийоми самооцінювання та взаємооцінювання здобувачів освіти

Я ставив запитання дорослим людям про те, яких учителів вони пам'ятають. Найперше тих, які були пристрасними, захопленими своїм предметом, і передавали цю пристрасність. А ще тих, які помічали в нас те, що ми й самі у собі ніколи не розгледіли, і підтримували нас.

Хетті «Видиме навчання»